

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาย้อนหลัง (descriptive study) โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลทัศนคติจากการให้บริการผู้ป่วยที่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง และผู้ป่วยที่ใช้สิทธิสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ เพื่อทำการศึกษา และเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยภายใต้หลักประกันสุขภาพ 3 ชนิด และเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยก่อนใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งพื้นที่ที่ทำการศึกษาและวิธีการดำเนินการศึกษามีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

พื้นที่ที่ทำการศึกษา

โรงพยาบาลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยในปี 2544 มีผู้ป่วยมารับบริการในแผนกผู้ป่วยนอก จำนวนทั้งสิ้น 78,611 ครั้ง (1 มกราคม 2544 – 31 ธันวาคม 2544)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยที่มารับบริการแผนกผู้ป่วยนอก ในช่วง 1 มิถุนายน 2544 ถึง 31 ธันวาคม 2544

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลระหว่างหลักประกันสุขภาพ 3 ชนิด คือ ผู้ป่วยที่มารับบริการในแผนกผู้ป่วยนอก ที่โรงพยาบาลสารภี ในช่วง 1 มิถุนายน 2544 ถึง 31 ธันวาคม 2544 และใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สิทธิจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง และสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลก่อนใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือ ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง ตั้งแต่ 1 มกราคม 2544 และเปลี่ยนมาใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ในช่วง 1 มิถุนายน 2544 ถึง 31 ธันวาคม 2544 โดยเป็นการมารับบริการด้วยโรคเดียวกันทั้งก่อนและหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่าย ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองเพื่อเก็บข้อมูลย้อนหลังเป็นเวลา 7 เดือน โดยแบบบันทึกประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยเป็นรายบุคคล ได้แก่ หมายเลขโรงพยาบาล อายุ เพศ ชนิดของหลักประกันสุขภาพ
2. ข้อมูลในการมารับบริการของผู้ป่วยแต่ละครั้ง ได้แก่ วันที่มารับบริการ ชื่อโรค ค่ายา และเวชภัณฑ์ ค่าหัตถการ ค่าตรวจ-วิเคราะห์โรค และค่าตรวจพิเศษอื่น ๆ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือผ่านคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยของโรงพยาบาลสารภี ทำโดยการดึงข้อมูลที่จัดเก็บในรูปแบบของฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วนก่อนที่จะจัดเก็บตามแบบบันทึกข้อมูลต่อไป

3. การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลระหว่างหลักประกันสุขภาพ 3 กลุ่ม จะไม่นำผู้ป่วยที่มารับบริการโดยใช้หลักประกันสุขภาพซ้ำซ้อน และผู้ป่วยที่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยผู้ป่วยที่มีข้อมูลเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพและมารับบริการโดยไม่ใช้หลักประกันสุขภาพซ้ำซ้อนมีจำนวนทั้งสิ้น 17,691 คน (34,164 ครั้ง) ต่อจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกตามหลักประกันสุขภาพเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ต่อไป

3.1 ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายจากจำนวนครั้งในการมารับบริการ นำจำนวนครั้งของการมารับบริการภายใต้หลักประกันสุขภาพ 3 ชนิดที่สนใจศึกษาทั้งหมดมาทำการหาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละประเภท หลังจากนั้นจึงนำไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.2 ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายจากจำนวนผู้ป่วยที่มารับบริการ โดยในกรณีที่ผู้ป่วย 1 คนแต่มารับบริการมากกว่า 1 ครั้ง จะทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกการมารับบริการออกมาเพียง 1 ครั้ง หลังจากนั้นนำค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลครั้งที่สุ่มออกมาได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อไป

4. การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลก่อนใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ทำการเลือกผู้ป่วยที่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่มารับบริการในช่วง 1 มิถุนายน 2544 ถึง 31 ธันวาคม 2544 ทั้งหมด ต่อจากนั้นเลือกผู้ป่วยกลุ่มที่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าออกมาเฉพาะผู้ป่วยที่ใช้สิทธิจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองก่อนหน้าที่จะเริ่มดำเนินการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยทำการเลือกผู้ป่วย

ที่มารับบริการ โดยใช้สิทธิจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองย้อนหลังไปจนถึง 1 มกราคม 2544 และเลือกเฉพาะผู้ป่วยที่มารับบริการด้วยโรคเดียวกันทั้งจากการใช้สิทธิจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง และจากการใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ต่อจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต่อไป

4.1 ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายก่อน และหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จากจำนวนครั้งในการมารับบริการ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลก่อนใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะนำค่าใช้จ่ายจากการมารับบริการโดยใช้สิทธิจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองของผู้ป่วย มาหาค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของผู้ป่วยแต่ละคน ส่วนค่าใช้จ่ายภายหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะนำค่าใช้จ่ายจากการมารับบริการโดยใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้ป่วย มาหาค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของผู้ป่วยแต่ละคน ต่อจากนั้นจึงนำค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามาทำการวิเคราะห์ต่อไป

4.2 ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายก่อนและหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จากจำนวนผู้ป่วยที่มารับบริการ โดยในกรณีที่ผู้ป่วย 1 คนแต่มารับบริการก่อนหรือหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามากกว่า 1 ครั้ง จะทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกการมารับบริการก่อนใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าออกมาเพียง 1 ครั้ง และสุ่มเลือกการมารับบริการหลังจากใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าออกมาเพียง 1 ครั้ง หลังจากนั้นนำค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลครั้งที่สุ่มออกมาได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างก่อน และหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา

ใช้ในการนำเสนอข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตารางแสดงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงวิเคราะห์

ทดสอบด้วยค่าสถิติ ANOVA (Analysis of variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลระหว่างหลักประกันสุขภาพ 3 ชนิด

ทดสอบด้วยวิธี Scheffe method เพื่อหาความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลระหว่างหลักประกันสุขภาพแต่ละคู่

ทดสอบด้วยค่าสถิติ Paired t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลระหว่างก่อน และหลังใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า